

DÔVODOVÁ SPRÁVA

B. Osobitná časť

K čl. I

K bodu 1

V § 2 ods. 1 sa vypúšťa posledná veta vrátane poznámky pod čiarou k odkazu 1a z dôvodu nadbytočnosti. Ak by v detencii nebola poskytovaná zdravotná starostlivosť ústavného typu (kontinuálne a nepretržite), fakticky by to znemožnilo liečebný charakter zariadenia a išlo by čisto len o izoláciu osôb aj trpiacich duševnými poruchami.

Zavedenie možnosti poskytovania ústavnej zdravotnej starostlivosti osobám umiestneným v detencii je nevyhnutným predpokladom pre podávanie liekov (okrem akútneho podania definovaného ako obmedzujúci prostriedok v zákone č. 231/209 Z. z. o výkone detencie a o zmene a doplnení niektorých zákonov), poskytovanie ďalších zdravotníckych diagnostických a terapeutických výkonov (zo špecifických napr. elektrokonvulzívna liečba, falopletyzmografia, ošetrovateľská starostlivosť v psychiatrii) či vedenie zdravotnej dokumentácie.

Základný účel detencie, ktorým je potenciálne zlepšenie zdravotného stavu osoby vo výkone detencie, môže byť dosiahnutý jedine prostredníctvom poskytovania zdravotnej starostlivosti v detenčnom ústave a v detenčnom ústave pre mladistvých. To je možné len pri kontinuálnej liečbe pod odborným dohľadom zdravotníckych pracovníkov so získanou špecializáciou. Poskytovaním zdravotnej starostlivosti je možné podľa potreby zabezpečiť kontinuálne podávanie liekov a promptne zvládať situácie vyžadujúce si liečebný zásah, včasne reflektovať a reagovať na akútne zhoršenie zdravotného stavu a eliminovať problémy spojené s dostupnosťou potrebných liekov.

Navyše už zo sprievodných dokumentov k účinnému zákonu č. 231/2019 Z. z. o výkone detencie a o zmene doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o výkone detencie“) vyplýva plánované angažovanie zdravotníckych pracovníkov (analogicky ako ústavné psychiatrické zariadenia) a tiež s plánovaným (a projektovaným) materiálno-technickým zabezpečením (analogickým s psychiatrickými oddeleniami), hoci bolo poskytovanie zdravotnej starostlivosti v detenčnom ústave a v detenčnom ústave pre mladistvých explicitne vylúčené.

K bodu 2

Zosúladenie s § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z., podľa ktorého zdravotnícky pracovník poskytuje zdravotnú starostlivosť nielen podľa štandardných diagnostických a terapeutických postupov, ale je zdravotná starostlivosť poskytnutá správne vtedy, ak je poskytnutá pri zohľadnení individuálneho stavu pacienta. Rovnaký prístup - teda, že zdravotnícky pracovník poskytuje zdravotnú starostlivosť nielen podľa štandardných postupov ale aj podľa individuálneho stavu dieťaťa alebo mladistvého, by mal platiť aj pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti v škole. Podľa zákona č. 578/2004 Z. z. je zdravotnícky pracovník povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť svedomito, statočne, s hlbokým ľudským vzťahom k človeku, v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskeho a

biomedicínskych vied a s prihliadnutím na technické a vecné vybavenie zariadenia, v ktorom starostlivosť poskytuje. Nakoľko pokiaľ ide o štandardné postupy v medicíne, tieto veľmi rýchlo zastarávajú a zdravotnícky pracovník má byť schopný poskytnúť kvalitnú zdravotnú starostlivosť aj bez štandardných postupov ako aj vzhľadom na skutočnosť, že tento princíp už je vyjadrený v § 4 ods. 3 cit. zákona - vo vzťahu k zdravotnej starostlivosti poskytovanej v zdravotníckych zariadeniach, aby bol zabezpečený rovnaký individuálny prístup zdravotníckych pracovníkov aj v inom ako zdravotníckom prostredí, navrhuje sa ho preto aplikovať do § 4 ods. 8 toho istého zákona, ktorý sa týka poskytovania zdravotnej starostlivosti v školách a v školských zariadeniach. Uvedeným sa zabezpečí poskytnutie adekvátnej zdravotnej starostlivosti aj v prípade, že osoba potrebuje poskytnutie inej starostlivosti alebo iným spôsobom, ako to určuje štandard, ak to zdravotnícky pracovník posúdil, že je to pre zachovanie jej života a zdravia potrebné.

K bodu 3

V § 6 ods. 1 písm. b) sa za slová „neodkladného opatrenia,“ vkladajú slová „rozhodnutia súdu o umiestení osoby do detenčného ústavu pre mladistvých, nakoľko sa predpokladá v nasledujúcich rokoch vytvorenie detenčného ústavu aj pre mladistvých.

K bodu 4

V § 6 ods. 9 písmeno b) sa dopĺňa, že informovaný súhlas sa nevyžaduje aj v prípade nariadenia detencie uloženého súdom alebo umiestnenia osoby v detenčnom ústave a v detenčnom ústave pre mladistvých.

K bodom 5 a 6

Ide o legislatívno-technickú úpravu súvisiacu s doplnením písmena d) do § 9 ods. 7.

K bodu 7

Poskytovanie zdravotnej starostlivosti osobe umiestenej v detencii detenčným ústavom alebo detenčným ústavom pre mladistvých sa bezodkladne ukončí po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia súdu, ktorým súd rozhodol o prepustení osoby v detencii z výkonu detencie.

K bodu 8

Podmienkou prijatia do Policajného zboru je okrem iných podmienok aj splnenie podmienky zdravotnej spôsobilosti uchádzača na výkon štátnej služby (§ 14 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície). Zdravotnú spôsobilosť v prijímacom konaní posudzuje posudkový lekár lekárskeho posudkom na základe záverov vyšetrenia uchádzača, ktoré vykonáva všeobecný lekár poskytovateľa, ktorého určil služobný orgán alebo služobný úrad. Tento všeobecný lekár zaznamená v tlačive „Lekárske vysvedčenie“ údaje týkajúce sa zdravotného stavu uchádzača zo zdravotnej dokumentácie, závery svojho vyšetrenia, závery požadovaných laboratórnych a zobrazovacích vyšetrení. Všeobecní lekári poskytovateľa, ktorých určil služobný orgán alebo služobný úrad vypracovávajú „Lekárske vysvedčenia“ s ohľadom na požiadavku zdravotnej spôsobilosti na výkon štátnej služby, ktorá je fyzicky a psychicky náročná, zvyčajne v nerovnomernom čase výkonu služby, s porušením biorytmu, služby v strese, so strelnou zbraňou. Tomu zodpovedajú aj kritériá na hodnotenie zdravotného stavu a zdravotnej spôsobilosti uchádzača na výkon

štátnej služby v Policajnom zbore. Vzhľadom na uvedené špecifiká výkonu štátnej služby policajta, musia byť údaje o zdravotnom stave uchádzača zistené komplexne, aby bolo možné objektívne posúdiť jeho zdravotnú spôsobilosť na výkon štátnej služby policajta. K vypracovaniu „Lekárskeho vysvedčenia“ je preto nevyhnutne potrebné sprístupnenie aj kompletnej zdravotnej dokumentácie (zdravotnej karty) uchádzača na ambulancii všeobecného lekára poskytovateľa, ktorého určil služobný orgán alebo služobný úrad pri vykonávaní lekárskej prehliadky uchádzača o štátnu službu policajta.

K bodu 9

Účelom návrhu je snaha odbúrať nadmerný byrokratizmus procesu vykonávania klinického skúšania, v ktorom nie je možné na začiatku identifikovať všetky poverené osoby zadávateľa, ktoré sa budú na skúšaní podieľať, pričom takýto byrokratizmus neprimerane predlžuje celkový proces vykonávania klinického skúšania a znevýhodňuje Slovenskú republiku v tomto odvetví oproti iným krajinám Európskej únie. Naviac celý proces klinického skúšania je výrazne regulovaný (IHC GCP E6(R2) a zákonom č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a v zásade neumožňuje prístup k údajom zdravotnej dokumentácie osobám, ktoré by nepreukázali oprávnenosť k nahliadaniu do zdravotnej dokumentácie a údaje získané počas klinického skúšania sa ďalej spracovávajú výhradne anonymizovane. Z uvedeného dôvodu sa navrhuje vypustiť podmienku, aby sa osoba poverená zadávateľom klinického skúšania a pracovník poverený pracoviskom, na ktorom sa klinické skúšanie vykonáva, preukázala sa písomným plnomocenstvom s úradne osvedčeným podpisom alebo kvalifikovaným elektronickým podpisom s časovou pečiatkou pri nahliadaní do zdravotnej dokumentácie.

K bodu 10

Pri úmrtí osoby v detenčnom ústave alebo v detenčnom ústave pre mladistvých sa postupuje podľa § 18 zákona o výkone detencie.

K čl. II

Navrhuje sa doplniť výnimku zo zákazu fajčenia vo fajčiarni zriadenej v detenčnom ústave ako ústavnom zdravotníckom zariadení analogicky k výnimke pre psychiatrické oddelenia z dôvodu bezpečnosti a predchádzania vzniku požiarov v iných priestoroch detenčného ústavu, keďže pri osobách trpiacich duševnou poruchou hrozí zvýšené nebezpečenstvo nedodržania zákazu fajčenia.

K čl. III

K bodu 1

Predkladaný návrh zákona ustanovuje rozsah a podmienky poskytovania zdravotnej starostlivosti osobám v detencii. V tejto súvislosti sa navrhuje vypustenie ustanovenia § 3 ods. 1 písm. g) zo zákona č. 578/2004 Z. z. ako nadbytočného. V kombinácii s príslušnými zmenami sa návrhom dosiahne to, že zdravotnícki pracovníci detenčného ústavu a detenčného ústavu pre mladistvých budú svoje zdravotnícke povolanie vykonávať pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti v zmysle § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. Návrhom sa zároveň zavádza

taká právna úprava zákona č. 578/2004 Z. z., v dôsledku ktorej budú detenčný ústav a detenčný ústav pre mladistvých ústavnými zdravotníckymi zariadeniami, ktorých prevádzkovanie bude povolené v zmysle zákona č. 578/2004 Z. z., pričom z prevádzkovateľom takéhoto zariadenia bude štandardný poskytovateľ zdravotnej starostlivosti v zmysle § 4 písm. a) bodu 1 zákona č. 578/2004 Z. z.

K bodu 2

Podľa predpokladov má byť počet detenčných ústavov a detenčných ústavov pre mladistvých v jednotkách, preto nie je potrebné ich ustanovovať do minimálnej siete.

K bodu 3

Vzhľadom na nevyhnutnosť poskytovania zdravotnej starostlivosti v detenčnom ústave a detenčnom ústave pre mladistvých, ustanovujú sa nové druhy zdravotníckych zariadení poskytujúcich ústavnú zdravotnú starostlivosť.

K bodu 4

S ohľadom na rozsah zdravotnej starostlivosti, ktorá sa bude v detenčnom ústave a detenčnom ústave pre mladistvých poskytovať, je nevyhnutné, aby v ňom bola poskytovaná nepretržitá zdravotná starostlivosť.

K bodu 5

Vzhľadom na potrebu poskytovania zdravotnej starostlivosti v detenčnom ústave a detenčnom ústave pre mladistvých sa v súlade s čl. 123 Ústavy Slovenskej republiky upravuje splnomocnenie pre zriaďovateľa detenčného ústavu a detenčného ústavu pre mladistvých upraviť všeobecne záväzným právnym predpisom priestorové požiadavky, personálne zabezpečenie a materiálno-technické vybavenie detenčného ústavu a detenčného ústavu pre mladistvých.

K bodu 6

Povolenie na prevádzku detenčného ústavu a detenčného ústavu pre mladistvých s ohľadom na povahu a účel takéhoto zariadenia bude vydávať Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky.

K bodu 7

Ustanovujú sa všeobecné podmienky na vydanie povolenia na prevádzkovanie detenčného ústavu a detenčného ústavu pre mladistvých.

K bodu 8

Z povahy veci sa navrhuje neuvádzať v žiadosti o vydanie povolenia pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti detenčným ústavom a detenčným ústavom pre mladistvých odborné zameranie zdravotníckeho zariadenia ani dokladať údaje podľa osobitného predpisu potrebné na účel overenia vlastníckeho práva k priestorom, v ktorých sa bude zdravotná starostlivosť poskytovať, alebo zmluvu o nájme priestorov, zmluvu o podnájme priestorov alebo zmluvu o výpožičke priestorov, ak žiadateľ o povolenie nie je ich vlastníkom či rozhodnutie príslušného orgánu verejného zdravotníctva o návrhu na uvedenie priestorov do prevádzky.

K bodu 9 a 10

Detenčný ústav alebo detenčný ústav pre mladistvých je zriadený Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky ako rozpočtová organizácia a v tejto súvislosti žiadateľ k žiadosti o vydanie povolenia okrem iného predloží aj zriaďovaciu listinu obsahujúcu údaj o tom, že táto právnická osoba bola zriadená podľa § 3 ods. 2 zákona č. 231/2019 Z. z. o výkone detencie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K bodu 11

Vzhľadom na rozsah činností, ktoré detenčný ústav alebo detenčný ústav pre mladistvých bude vykonávať, je dôvodné, aby sa určité povinnosti na tento ústav nevzťahovali.

K čl. IV

K bodu 1

Vzhľadom na navrhované nové znenie definície osobitného liečebného režimu, v rámci ktorého sa má poskytovať aj zdravotná starostlivosť, sa toto premieta aj do ustanovenia § 18 do kompetencií Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou vykonávať dohľad nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti v rámci osobitného liečebného režimu.

K bodu 2

Vzhľadom na navrhované nové znenie definície osobitného liečebného režimu, v rámci ktorého sa má poskytovať aj zdravotná starostlivosť, sa toto premieta aj do ustanovenia § 47aa, podľa ktorého sa ustanovuje, že na výkon dohľadu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti v rámci osobitného liečebného režimu sa primerane vzťahujú ustanovenia § 43 až 47 zákona č. 581/2004 Z. z.

K bodu 3

Vzhľadom na navrhované nové znenie definície osobitného liečebného režimu, v rámci ktorého sa má poskytovať aj zdravotná starostlivosť, sa toto premieta aj do ustanovenia § 50, podľa ktorého môže Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou dať sankciu nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti v rámci osobitného liečebného režimu, ak sa zdravotná starostlivosť neposkytla správne.

K čl. V

K bodom 1 a 2

Upravuje sa zákaz pre osobu vo výkone detencie byť účastníkom klinického skúšania zdravotníckej pomôcky a klinického humánneho lieku analogicky k takémuto zákazu platnému pre osobu, ktorá je vo výkone väzby alebo vo výkone trestu odňatia slobody.

K čl. VI

K bodu 1

V ustanovení, ktoré sa navrhuje vypustiť bola využitá právna konštrukcia, ktorá sa uplatňuje v prípade poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. V súvislosti so zavedením poskytovania zdravotnej starostlivosti v detenčnom ústave a v detenčnom ústave pre mladistvých a zaradením detenčného ústavu a detenčného ústavu pre mladistvých medzi zdravotnícke zariadenia sa preto ako vhodnejšie javí zaviesť splnomocnenie na vydanie všeobecného záväzného predpisu upravujúceho minimálne požiadavky na personálne zabezpečenie a materiálno-technické vybavenie v ustanovení, ktoré pôvodne inšpirovalo použitú právnu konštrukciu; k tomu pozri § 8 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K bodu 2

Vzhľadom na zavedenie poskytovania ústavnej zdravotnej starostlivosti v detenčnom ústave a v detenčnom ústave pre mladistvých ako rozpočtovej organizácii Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky je potrebné precizovať, že zdravotnícki pracovníci sú oprávnení poskytovať zdravotnú starostlivosť v detenčnom ústave a v detenčnom ústave pre mladistvých v súlade so zákonom č. 578/2004 Z. z. a nariadením vlády Slovenskej republiky č. 296/2010 Z. z. Okrem zdravotníckych pracovníkov budú v detenčnom ústave a v detenčnom ústave pre mladistvých zamestnaní aj iní zamestnanci odlišní od zdravotníckych pracovníkov a príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže.

K bodom 3 a 6

Vzhľadom na povahu zdravotnej starostlivosti a ošetrovateľskej starostlivosti, ktorá sa má poskytovať v detenčnom ústave a v detenčnom ústave pre mladistvých, je potrebné zabezpečiť poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti výlučne sestrou so špecializáciou v špecializačnom odbore ošetrovateľská starostlivosť v psychiatrii.

K bodu 4

Precizuje sa definícia osobitného liečebného režimu, v rámci ktorého má byť zdravotná starostlivosť poskytovaná.

K bodu 5

Definuje sa spôsob poskytovania zdravotnej starostlivosti v rámci osobitného liečebného režimu v súlade so zákonom č. 576/2004 Z. z. a stanovujú sa pravidlá a zásady umiestňovania a premiestňovania osoby v detencii pre prípad poskytnutia zdravotnej starostlivosti, ktorú nie je detenčný ústav a detenčný ústav pre mladistvých schopný poskytnúť. Pri voľnejšej formulácii by bola možnosť vybrať si iné zdravotnícke zariadenie ako Nemocnicu pre obvinených a odsúdených v Trenčíne.

K bodu 7

Vzhľadom na zriadenie detenčného ústavu a detenčného ústavu pre mladistvých ako zdravotníckeho zariadenia s právnou formou rozpočtovej organizácie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky a poskytovateľa ústavnej zdravotnej starostlivosti je potrebné zadefinovať spôsob poskytovania zdravotnej starostlivosti v rámci osobitného liečebného režimu v súlade so zákonom č. 576/2004 Z. z. a ošetriť postup poskytovania peňažných príspevkov osobe v detencii, napriek tomu, že jej nie je poskytovaná zdravotná starostlivosť v rámci osobitného liečebného režimu a zároveň, ktorá nemá peňažné prostriedky, na nákup liekov, liečebnej alebo zdravotníckej pomôcky predpísaných lekárom, ak tieto nemožno poskytnúť bezplatne na základe zdravotného poistenia podľa osobitných predpisov a na úhradu nevyhnutných nákladov za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu. Peňažný príspevok je osoba v detencii povinná uhradiť z peňažných prostriedkov evidovaných na jej konte. Ak osoba v detencii nemá v čase ukončenia výkonu detencie peňažné prostriedky, peňažný príspevok poskytnutý detenčným ústavom a detenčným ústavom pre mladistvých alebo jeho časť sa stanú nenávratnými.

K čl. VII

Dátum účinnosti sa navrhuje s prihliadnutím na legisvakanciu a predpokladanú dĺžku legislatívneho procesu.